

**„Nasze ciała, nasze życie”, Część III „Zdrowie seksualne i kontrola płodności”,
Rozdział 18 „Techniki wspomaganie rozrodu”**

Problemy związane ze stosowaniem technik wspomaganego rozrodu, str. 403 – 404

Opracowanie na podstawie tekstu: Ruth Hubbard i Ami Jaeger przy współpracy Jane Pincus i Wendy Sanford

W miarę opracowywania coraz to nowych technik wspomaganego rozrodu pojawiają się również problemy natury etycznej. Żadne inne pokolenie nie musiało radzić sobie z tak złożonymi problemami, jakie powstały na skutek wzajemnej sprzeczności zasad moralnych w tej dziedzinie. Na przykład: co należy zrobić z dodatkowymi komórkami jajowymi i spermą (gametami), zapłodnionymi komórkami jajowymi (embrionami) lub zamrożonymi embrionami, które nie zostały wszczepione? Czy można zmuszać matkę, aby wbrew swej woli oddała dziecko po urodzeniu, jeżeli zdecyduje, że chce je zatrzymać, nawet jeżeli wcześniej zgodziła się urodzić dziecko dla innej kobiety lub pary? A co z praktyką dokonywania aborcji części płodów w ciąży mnogiej po to, aby jeden miał lepsze warunki rozwoju? Co z możliwością wybierania, który embrion wszczepić, albo ze względu na płeć, geny lub cechy fizyczne (łącznie z upośledzeniem), albo w celu urodzenia dziecka, które stanie się dawcą organu lub szpiku kostnego dla któregoś z rodziców lub rodzeństwa? Czy należy dzieciom mówić o różnych technikach, dzięki którym przyszły na świat? Czy przemilczenie tych spraw jest działaniem dla dobra dziecka, czy wyrządzeniem mu krzywdy?

Konsekwencjami wielu istniejących dziś możliwości macierzyństwa zastępczego są kolejne dylematy. Macierzyństwo zastępcze, polegające na tym, że jednej kobiecie wszczepia się zapłodnioną komórkę jajową innej kobiety, pozwala kobietom po menopauzie zająć w ciążę, mimo że ich organizm nie wytwarza już komórek jajowych. Czy powinny tu istnieć ograniczenia wieku? W Stanach granica wieku wynosi 55 lat, ale znany jest co najmniej jeden przypadek, gdy sześćdziesięcioletnia kobieta sfałszowała dokumentację medyczną i zaszła w ciążę dzięki komórce jajowej od dawczyni. We Włoszech nie ma ograniczeń wiekowych. Według amerykańskiej Organizacji na rzecz Praw Obywatelskich ograniczenia wiekowe obowiązujące w Stanach są formą dyskryminacji. Sprawą jeszcze bardziej kontrowersyjną jest wykorzystanie

macierzyństwa zastępczego do rodzenia dzieci z komórek jajowych zmarłych kobiet dla ich partnera lub dziadków (tzw. Reprodukacja pośmiertna). We Włoszech miał miejsce przypadek, gdy matka zastępcza nosiła jednocześnie dwa niespokrewnione płody dla dwóch różnych par. Czy można opracować politykę odpowiednio i sprawiedliwie rozwiązującą takie kwestie?

Dalsze wątpliwości natury etycznej budzi sprawa wynagrodzenie związanego z zastosowaniem technik wspomaganego rozrodu. Dawcy gamet, banki spermy, matki zastępcze, lekarze, prawnicy, osoby i agencje pośredniczące w adopcji otrzymują wynagrodzenie za swoje usługi. Czy pieniądze są czynnikiem skłaniającym kobiety do uczestniczenia w czymś, na co by się inaczej nie zdecydowały, a z czego osoby trzecie (na przykład lekarze i prawnicy) czerpią zyski? Czy prokreacja staje się procesem produkcyjnym?

Skutkiem komercjalizacji zapłodnienia in vitro jest pojawienie się wątpliwych etycznie praktyk stosowanych przez specjalistów zajmujących się niepłodnością a, na przykład możliwość uzyskania rabatu za dzielenie komórek jajowych z innymi kobietami lub gwarancja zwrotu pieniędzy, jeżeli nie uda się doprowadzić do zajścia w ciążę. Jednym z najbardziej bulwersujących wydarzeń była kradzież embrionów dokonana przez lekarzy z University of California w 1994 roku w celu wszczepienia ich niepłodnym kobietom.

Książka *Nasze ciała, nasze życie* jest dostępna w księgarniach w całej Polsce. Może także zostać zamówiona w biurze wydawcy: **Fundacja Współpracy Kobiet NEWW-Polska**, ul. Miszewskiego 17/100, 80-239 Gdańsk, Polska bądź za pośrednictwem strony internetowej www.neww.org.pl .

Dodatkowe informacje: tel. 48 58 344 38 53, neww@neww.org.pl .

Polish edition of *Our Bodies, Ourselves* is available in bookstores in Poland. You can also purchase it online from www.neww.org.pl or from the publisher's office: **Network of East/West Women - Polska (NEWW)**, ul. Miszewskiego 17/100, 80-239 Gdańsk, POLAND.

For more information call 48 58 344 38 53 or write neww@neww.org.pl .